

Salmonellanäytteenotto-ohje nautatiloille

A. Omavalvontana tehtävä koko karjan salmonellatutkimus

Karjasta otetaan salmonellanäytteet seuraavan ohjeen mukaisesti, jos koko karja halutaan vuosittain tutkia omavalvontana salmonellan varalta. Samoin toimitaan, jos esimerkiksi teurastamo edellyttää välitysvasikoita myyvältä tilalta karjan salmonellatutkimusta tai vakuutusyhtiö edellyttää karjan salmonellavapauden osoittamista ennen vakuutuksen myöntämistä.

Tutkittavien eläinten määrä

Jos samassa pitopaikassa on eläimiä useammassa eri osastossa, on jokaisesta osastosta otettava vähintään yksi 20 eläimen yhteisnäyte. Jos osastossa on eläimiä alle 20, otetaan yhteisnäytteeseen yksi ulostenäyte jokaista eläintä kohti.

Mikäli karjassa on ripuloivia eläimiä, otetaan yhteisnäytteisiin kerättävät ulostenäytteet ensisijaisesti niiltä.

a. Alle 40 naudan karjat (pitopaikat):

- Jokaisesta karjan eläimestä otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.

b. 40–200 naudan karjat (pitopaikat):

- Jokaisesta karjan nuorimmasta tai vastapoikineesta 40 eläimestä otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään kahdeksi enintään 20 eläimen yhteisnäytteeksi.
- Seuraavilta 160 eläimeltä otetaan ulostenäyte joka toisesta eläimestä. Nämä näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.

c. Yli 200 naudan karjat (pitopaikat):

- Jokaisesta karjan nuorimmasta tai vastapoikineesta 40 eläimestä otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään kahdeksi enintään 20 eläimen yhteisnäytteeksi.
- Seuraavaksi nuorimmilta 160 eläimeltä otetaan ulostenäyte joka toisesta eläimestä. Nämä näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.
- Seuraavilta vanhemmilta eläimiltä otetaan ulostenäyte joka viidennestä eläimestä. Nämä näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.

[Lisäohje näytemäärästä](#)

B. Eläinkauppaa varten tehtävä salmonellatutkimus

Maidontuotantotilojen salmonellaryhmävakuutuksen suojeluohjeet edellyttävät, että tiloille ostettavilla tai siirrettävällä, maidontuotantoon tarkoitetuilla eläimillä tulee olla alle kaksi kuukautta vanha kielteinen salmonellatutkimustulos ennen siirtoa tilalle. Sama pätee naudanlihantuotantotiloille, kuten esimerkiksi emolehmätiloille hankittaviin pito- eli siitoseläimiin.

Tämä salmonellatutkimus voidaan tehdä joko yksilökohtaisin tai enintään 20 eläimen yhteisnäyttein. Kaikkien ostettavien tai siirrettävien eläinten tulee olla mukana näytteenotossa. Näyteläheteeseen merkitään näytteessä mukana olevien nautojen syntymätunnukset.

Näytteenoton toteutus

Näytteet tulee ottaa alkuvuodesta ja toimittaa / lähettää samana päivänä laboratorioon. Salmonellaa tutkivat laboratoriot -lista löytyy [Ruokaviraston nettisivuilta](#). Näytteenoton aikana ja sen jälkeen huolehditaan hyvästä työskentely- ja käsihygieniasta.

- a. Jokaista tutkittavaa eläintä kohden otetaan noin ruokalusikallinen tuoretta ulostetta esimerkiksi noin viiden litran vetoiseen vahvaa muovia olevaan pakastepussiin. Yhteen pussiin kerätään ulostetta enintään 20 eläimeltä. Ulostenäytteen voi ottaa peräsuolesta tai lattialta tuoreista ulostekasoista. Karsinoissa olevien eläinten osalta voidaan lattian eri kohdista kerätä tarvittava määrä ulostenäytteitä; näytteiden kuulumista eri eläimille ei ole tarpeen varmistaa.
- b. Pussiin lisätään hieman kädenlämpöistä vettä ja pussin sisältö sekoitetaan huolellisesti puristelemalla pussia ulkoapäin useita minuutteja. Pussin sisällöstä otetaan noin ½ dl näyte kertakäyttölusikalla tai kauhalla tms. näytepurkkiin. Mikäli käytetään kauhaa tms. tulee se pestä vedellä, desinfioida ja huuhdella uudelleen juoksevalla vedellä näytteiden välillä.
- c. Purkki suljetaan tiiviisti ja merkitään juoksevalla numeroinnilla. Kääri näytteet imevään materiaaliin, esimerkiksi talouspaperiin ja sulje tiiviiseen muovipussiin. Jäähdytä näytteet ennen lähetystä.
- d. Näytelähete täytetään huolellisesti: Läheteeseen merkitään, kuinka monen eläimen ulostetta kukin näyte sisältää ja miltä eläinryhmältä/ mistä osastosta se on otettu. Tarvittaessa kirjataan nautojen syntymätunnukset (vaihtoehto B). Läheteeseen rastitetaan, että tila kuuluu Nasevaan, jotta tutkimustulos kirjautuu rekisteriin. Lähete pakataan vesitiiviissä pakkauksessa sisään näytepakkaukseen. Käytettävä lähete on [Ruokaviraston tutkimuslähete](#).
- e. Pakkaa postitse lähetettävät näytteet kelta-mustaraitaiseen näytelaatikkoon, tai tukevaan pakkaukseen, joka suljetaan keltamustalla huomioteipillä. Merkitse pakettiin: Eläinperäinen näyte – vapautettu.
[Postin ohjeet laboratorionäytteiden lähettämiseen](#)